Canon de rugăciune către Sfânta cuvioasă muceniţă Eugenia

(s.v. 24 decembrie / s.n. 06 ianuarie)

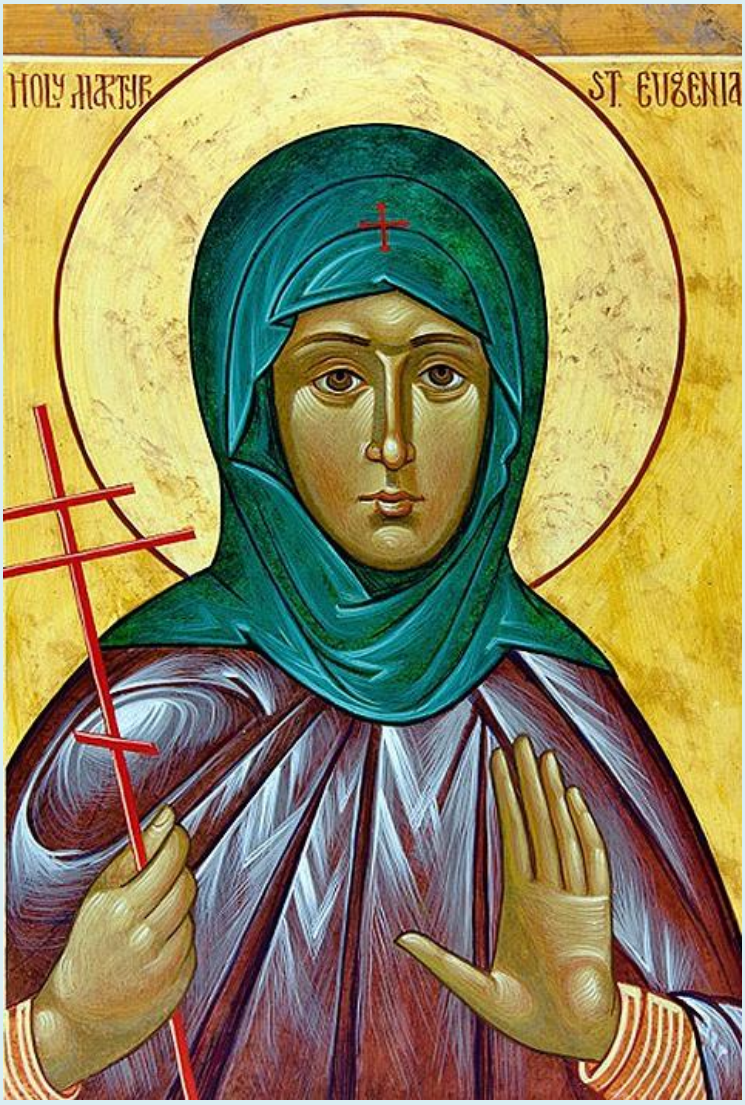

Sfânta cuvioasă muceniţă Eugenia (Evghenia) (s.v. 24 decembrie / s.n. 06 ianuarie):

https://www.academia.edu/44792378/Sf%C3%A2nta_cuvioas%C4%83_muceni%C5%A3%C4%83_Eugenia_Evghenia_24_decembrie_

https://archive.org/details/sf.-eugenia

https://www2.slideshare.net/steaemy1/sf-eugenia

***

Materiale despre Sfânta cuvioasă muceniţă Eugenia (Evghenia):

https://independent.academia.edu/emystea/Sf.%20muc.%20Eugenia%20(24%20dec.)

https://archive.org/details/@steaemy?query=Eugenia

https://www.slideshare.net/steaemy1/search_my_uploads?type=&new=&q=Eugenia

&&&

facere a lui Teofan

Troparul Sfintei cuvioase muceniţe Eugenia, glasul al 4-lea: Mieluşeaua Ta, Iisuse, Eugenia, strigă cu glas mare: pe Tine, Mirele meu, te iubesc şi pe Tine căutându-Te mă chinuiesc şi împreună mă răstignesc şi împreună mă îngrop cu Botezul Tău; şi pătimesc pentru Tine, ca să împărăţesc întru Tine; şi mor pentru tine, ca să viez pentru Tine; ci, ca o jertfă fără de prihană, primeşte-mă pe mine ceea ce cu dragoste mă jertfesc Ţie. Pentru rugăciunile ei, ca un Milostiv, mântuieşte sufletele noastre.

Cântarea 1

Irmos: Întru adânc a aşternut de demult toată oastea lui Faraon puterea cea întrarmată, iar întrupându-Se Cuvântul, a pierdut păcatul cel rău, Domnul Cel Preaslăvit, căci cu Slavă S-a prea mărit.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Sfântă Eugenia, muceniţă a lui Hristos, dănţuind acum cu bucurie împreună cu Oştile îngerilor, ca o fecioară fără de prihană şi ca o purtătoare de cunună prea fericită, roagă-te să se dea har celor ce cu dragoste te laudă pe tine.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Auzind dumnezeieşti cântări de laudă, mireasă a lui Hristos, ai zburat către Viaţa cea plină de veselie, strălucind din inima ta, ca o lumină, teologia cântărilor Duhului şi alungând toată necunoştinţa de Dumnezeu.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cugetul tău uitându-şi de firea femeiască, a alergat către lucrurile bărbăteşti, fiind îmbărbătată de har şi povăţuită de Dumnezeu cu vederea cea de mai înainte, muceniţă Eugenia, ceea ce porţi nume de bun neam.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Luminându-te cu Lumina cea înţelegătoare, pe mulţi i-ai făcut a fi părtaşi de strălucire, înţelepţită de Dumnezeu; de care învredniceşte acum pe cei ce te laudă, izbăvindu-i din păcat, cu rugăciunile tale, muceniţă Eugenia, cu totul fericită.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Fiind ucişi de pomul cunoştinţei, prin Lemnul Vieţii am fost iarăşi chemaţi, noi, credincioşii, de către Cel ce a odrăslit din tine, curată, mai presus de pricepere, Hristos Dumnezeu, Născătoare de Dumnezeu; Aceluia cu îndrăzneală roagă-te, să mântuiască sufletele noastre.

Cântarea a 3-a

Irmos: Pe piatra credinţei …

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Ca o jertfă fără de prihană te-ai adus Stăpânului, cu desăvârşită înţelegere, lepădând avuţia cea pieritoare, prea înţeleaptă şi strigând: Tu eşti Dumnezeul nostru şi nu este sfânt afară de Tine, Doamne.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cunoscutu-s-a curăţia ta cea prea curată; strălucit-a tăria luptelor tale; că fapta ai făcut-o suire către Înalta Cugetare de cele dumnezeieşti, strigând: Tu eşti Dumnezeul nostru şi nu este sfânt afară de Tine, Doamne.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Desfătatu-te-ai cu dragostea de cumpătare, păzit-ai lauda curăţiei, făcutu-te-ai primitoare de înţelepciune, strigând lui Hristos: Tu eşti Dumnezeul nostru şi nu este sfânt afară de Tine, Doamne.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Să lăudăm, cei ce suntem înţelepţiţi de Dumnezeu, pe prea curata Maria, Născătoarea de Dumnezeu, pe ceea ce s-a arătat ca o mijlocitoare a mântuirii noastre, strigând: nu este nimeni curat ca tine, Preacurată şi nimeni nu este fără prihană, afară de tine, Stăpână.

Irmosul: Pe piatra credinţei întărindu-mă, lărgit-ai gura mea asupra vrăjmaşilor mei; că s-a veselit duhul meu, când cântă: nu este sfânt ca Dumnezeul nostru şi nu este drept afară de Tine, Doamne.

Cântarea a 4-a

Irmos: Venit-ai din Fecioară, nu sol, nici înger, ci Tu Însuţi, Doamne, Te-ai Întrupat şi m-ai mântuit pe mine tot omul. Pentru aceea strig Ţie: Slavă puterii Tale, Doamne.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Venit-ai, Întrupându-Te din Fecioară, Cel ce eşti Preaînalt, logodindu-Ţi Ţie adunările fecioarelor, care numai pe Tine Te-au iubit, cunoscându-Te Mire al lor.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Dezbrăcat-ai acoperământul naşterii celei trupeşti şi te-ai îmbrăcat luminat prin Botez, cu îmbrăcămintea naşterii din nou prin credinţă, muceniţă prea lăudată.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Răsărit-au în inima ta Razele cele dătătoare de Lumină, alungând cu lumina harului negura cea întunecată a rătăcirii, muceniţă a lui Hristos, Sfântă Eugenia, frumoasă fecioară.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu podoabă şi cu frumuseţe ţi-ai luminat faţa, veştejindu-ţi mai întâi patimile trupului cu sihăstria şi apoi cu mucenicia strălucind luminat, Sfântă muceniţă Eugenia.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Mai înaltă decât îngerii te-ai făcut, Prealăudată, născând pe Îngerul cel de mare Sfat al Tatălui, care S-a făcut Om din multa milostivire, pe Iubitorul de oameni.

Cântarea a 5-a

Irmos: Mijlocitor Te-ai făcut lui Dumnezeu şi oamenilor, Hristoase Dumnezeule. Că prin Tine, Stăpâne, am aflat izbăvirea din noaptea necunoştinţei către Părintele Tău, începătorul luminii.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Şarpele cel pierzător de suflete văzând calea ta, purtătoare de biruinţă, îndreptată către mântuire, asmute asupra ta mulţime de ispite, încercând a slăbi tăria ta, curată, de Dumnezeu înţelepţită; dar l-ai călcat pe acela în picioare.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cu totul frumoasă te-ai arătat lui Hristos, Dătătorului frumuseţilor, Făcătorului de bine şi Mirelui sufletelor, fiind înfrumuseţată cu deprinderile sihăstriei şi cu nevoinţele muceniciei strălucind, muceniţă Eugenia, frumoasă fecioară.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cununa darurilor s-a pus pe creştetul tău; că ai cinstit dumnezeiasca înţelepciune, defăimând bogăţia şi mărirea părintească şi cu tărie ai urmat doritorului tău Mire, prea înţeleaptă Eugenia.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Răsărind din tine, Născătoare de Dumnezeu, Viaţa lumii, către Împărtăşirea Vieţii veşnice cheamă pe cei ţinuţi mai dinainte de moarte; pe cei ce strigă cu credinţă: pe alt Dumnezeu în afară de Tine nu cunoaştem.

Cântarea a 6-a

Irmos: Întru adâncul greşelilor fiind învăluit, chem adâncul milostivirii Tale cel neurmat; scoate-mă din stricăciune, Dumnezeule.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Somn genelor tale nu ai dat, până ce nu ai ucis toată patima desfătării şi te-ai desăvârşit locaş curat Ziditorului tău.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Cea înnegrită şi cu fapta şi cu numele, urmând năravurilor egiptene, îndrăzneşte a defăima cinstita ta vieţuire, prea înţeleaptă Eugenia.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Arătat-ai statornică sihăstrie şi cu harul tămăduirilor îmbogăţindu-te ai povăţuit, cu bogăţia credinţei, adunarea călugărilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Toţi proorocii au priceput în chip tainic naşterea Ta cea nespusă, Preacurată, duhovniceşte însemnând şi mai înainte spunând tuturor cele viitoare.

Condac, glasul al 4-lea:

Podobie: Arătatu-Te-ai astăzi lumii şi Lumina Ta, Doamne s-a însemnat peste noi care cu cunoştinţă Te lăudăm, venit-ai şi Te-ai arătat, Lumina cea neapropiată.

De slava cea trecătoare a lumii fugind, pe Hristos L-ai iubit, păzind nevătămat bunul neam al sufletului tău, muceniţă de Dumnezeu înţelepţită, Sfântă Eugenia, prea lăudată.

Cântarea a 7-a

Irmos: Porunca cea potrivnică lui Dumnezeu, a tiranului celui călcător de lege, înaltă văpaie a ridicat; iar Hristos a întins cinstitorilor de Dumnezeu tineri roua Duhului, Cel ce este Binecuvântat şi Proslăvit.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Lămurit-ai tuturor adevărul Scripturilor celor de Dumnezeu insuflate, îmbărbătând partea cea femeiască şi pe toţi i-ai uimit cu minunea, prea cinstită Eugenia, pe care i-ai şi adus să creadă luminat în Hristos, prea fericită.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Pe faţă ai înfierat cu dumnezeieştile tale învăţături nebunia idolilor, prea lăudată, logodind lui Hristos, Împăratului tuturor, mulţime nenumărată de fecioare, luminându-se cu sângiurile mucenicilor.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Văzând mărita Vasila viaţa ta cea purtătoare de Dumnezeu, pe tine cu dragoste te-a urmat; că s-a logodit cu Hristos, părăsind toate desfătările trupeşti; şi acum s-a învrednicit de bucuria mucenicilor.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Vindecat-ai pustiirea morţii, născând fără de sământă Viaţa cea ipostatică, Fecioară cu totul fără de prihană, Născătoare de Dumnezeu prea curată. Pentru aceasta veselindu-ne, Izvor al Nemuririi te numim pe tine.

Cântarea a 8-a

Irmos: Cuptorul cel cu foc, oarecând în Babilon, lucrările şi-a despărţit cu dumnezeiasca poruncă, pe caldei arzând şi răcorind pe credincioşi, care cântau: Binecuvântaţi toate lucrurile Domnului pe Domnul.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

În râu, bărbăteşte şi în foc cu tărie ai fost încercată; că pe cele potrivnice firii cu tărie le-ai trecut, slăvind pe Hristos şi cu credinţă strigând: Te binecuvântez pe Tine, Hristoase, în veci!

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Arătându-Se ţie Hristos, închisă în temniţă fiind, cu minunată cuviinţă te hrăneşte din destul şi prin Naşterea Sa te împreunează cu Oştile cele de sus, slăvindu-L pe El în veci.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Mirele tău cu cuviinţă te împodobeşte cu îndoite cununi, de Dumnezeu înţelepţită Eugenia şi Cel ce cămară luminată pe drept îţi dă; pe care Îl prea înălţăm întru toţi vecii.

Binecuvântăm pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, Domnul.

Harul lui Dumnezeu strălucitor luminându-te pe tine, acum te împodobeşte cu multă grijă, în Locaşurile cereşti; pe care cu rugăciunile tale umplându-le, roagă-te neîncetat pentru cei ce săvârşesc pomenirea ta, înţelepţită de Dumnezeu.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Izvor limpede al nemuririi te ştim pe tine, Născătoare de Dumnezeu, ca ceea ce ai născut pe Cuvântul Tatălui cel nemuritor; care izbăveşte de moarte pe toţi cei ce-L prea înalţă pe Dânsul întru toţi vecii.

Cântarea a 9-a

Irmos: Fiul Părintelui Celui fără de început, Dumnezeu şi Domnul, întrupându-Se din Fecioară, S-a arătat nouă, ca să lumineze cele întunecate şi să adune cele risipite. Pentru aceasta, pe Născătoarea de Dumnezeu, cea prea lăudată, o slăvim.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Locuind în Locaşurile cele cereşti, mărită, acum lămurit te-ai învrednicit de desfătarea Raiului, cu fecioarele şi cu muceniţele, ca o adevărată muceniţă, curată fecioară Eugenia, prea fericită.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Dobândit-ai dorirea cea mai presus de minte şi de pricepere, ajungând înaintea doririi celei desăvârşite; şi cu Razele cele aruncătoare de lumină ale Treimii celei întreit stăpânitoare, lămurit ai strălucit, de Dumnezeu înţelepţită Eugenia, prea fericită.

Stih: ***Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi.***

Purtând, mărită, candela fecioriei nestinsă, te-ai împodobit cu cununa muceniciei; şi acum nu înceta rugându-te, ca prin rugăciunile tale să ne mântuim noi, cei ce cu cucernicie şi cu dragoste te cinstim, Sfântă cuvioasă muceniţă Eugenia, întru tot lăudată.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Către dumnezeiasca răcoare ai ieşit acum, trecând cu vitejie prin focul cel de nesuferit al chinurilor şi prin apa cea nestatornică a supărărilor, prea bună muceniţă Eugenia. Roagă-te lui Hristos să mântuiască sufletele noastre.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin (a Născătoarei).

Ca o lână primind în pântece ploaia cea cerească, născut-ai pe Cel ce dă nemurire celor ce Îl laudă cu credinţă, prea curată şi pe tine, cea fără de prihană, Născătoare de Dumnezeu, te mărim.

Sedelna, glasul al 8-lea. **Podobie:** Pe Înţelepciunea şi Cuvântul în pântecele tău zămislind fără ardere, Maica lui Dumnezeu, în chip de negrăit ai născut pe Cel ce a făcut toate şi în braţele tale ai avut pe Cel ce ţine toate şi la sân ai hrănit pe Cel ce hrăneşte lumea. Pentru aceasta, te rog pe tine, Preasfântă Fecioară, să mă izbăveşti de greşeli, când va fi să stau înaintea feţei Ziditorului meu, Stăpână Fecioară curată, atunci să-mi dăruieşti ajutorul tău, că pe tine te am nădejde eu, robul tău.

Nevoindu-te cu ostenelile pustniceşti, te-ai prea mărit în lupte mucenicești, aducând pe mulţi mântuiţi la Ziditorul tău; că din dumnezeiască dragoste lăsând cele trecătoare, lupte bărbăteşti ai îndurat, mărită. Pentru aceasta după săvârşirea ta din viaţă ai aflat Viaţa cea fără de sfârşit, fiind totdeauna împreună cu Mirele tău, Sfântă muceniţă Eugenia, cea întocmai cu îngerii. Roagă-te lui Hristos Dumnezeu să dăruiască iertare de greşeli celor ce cu dragoste cinstesc sfântă pomenirea ta.

***

Comod, urmând la împărăţia Romei, după tatăl său Marcu, pe când avea şapte ani de împărăţie, a fost ales eparh peste tot Egiptul un bărbat vestit, cu numele de Filip şi a venit din Roma în Alexandria, împreună cu femeia sa, Claudia şi cu fiii săi. El avea doi fii, anume Avit şi Serghie şi o fiică cu numele Evghenia, frumoasă la chip şi vitează cu duhul, despre a cărei viaţă avem să grăim. Filip stăpânea ţara Egiptului după rânduiala romanilor şi după obiceiurile părinteşti.

Noul eparh ura foarte mult învăţătura vrăjitorească şi pe neamul evreiesc şi mult prigonea şi pierdea pe vrăjitori, iar de numele evreiesc nu suferea nici să audă. Însă faţă de creştini se arăta mai blând, deşi-i izgonise din cetate, după porunca împăratului, lăsându-i acolo să vieţuiască în pace şi cu libertate să slujească Dumnezeului lor. El îi cinstea pentru viaţa lor desăvârşită şi iubirea de înţelepciune. Osârdia lui era a se îndeletnici întru înţelepciunea cea elinească, în care creştea şi pe fiica sa Evghenia, învăţând-o vorbirea cea frumoasă sau retorică, în amândouă limbile, latineşte şi greceşte, având sârguinţa s-o vadă sporind în

filozofie. Iar ea, fiind foarte ascuţită la minte şi cu osârdie la învăţătură, toate le pricepea cu înlesnire; şi oricâte le auzea numai o dată sau le citea, pe toate le ţinea bine minte totdeauna, avându-le scrise în inima ei, ca pe nişte tăbliţe de aramă.

Evghenia era frumoasă la faţă şi cu buna-podoabă la trup, dar mai frumoasă era cu cugetul cel înţelept şi împodobită cu curăţenia fecioriei. Pentru aceasta când unul din cei mai de frunte din neamul romanilor, cu numele Acvilin, căuta să o logodească ca mireasă a fiului său Acvelie, fiind întrebată de părinţii săi dacă voieşte să se mărite după acel tânăr de neam bun, ea a răspuns: ***"Pe bărbat trebuie a-l alege ca să fie bun la fire, mai mult decât de bun neam, pentru că are a vieţui cu dânsul, iar nu cu neamul lui."***

Deci căutau şi alţii să se logodească cu ea, tineri luminaţi cu neamul, cu mărirea şi cu bogăţia, însă ea, ca şi cum nu i-ar fi plăcut obiceiurile lor, deşi cu fapta iubea curăţia şi fugea de însoţire, pe toţi îi nesocotea, deoarece curăţia era dorinţa şi purtarea ei de grijă, adică a petrece în feciorie curată. Astfel, vasul cel frumos şi curat se pregătea mai înainte spre primirea dumnezeiescului mir. Şi îndată faptelor ei celor bune, a urmat credinţa cea bună şi curată, apropiindu-se de izvorul cel curat al dreptei credinţe.

Începutul întoarcerii ei către Dumnezeu a fost astfel: a intrat în mâinile ei din întâmplare, sau mai bine zis din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, o carte ce cuprindea epistolele Sfântului Apostol Pavel, pe care citind-o cu luare-aminte, a aflat că unul este Dumnezeul cel adevărat, Care a făcut toată lumea. Şi îndată s-a luminat cu mintea, pe care o avea cu mult mai înainte curăţită şi pregătită spre primirea Sfântului Duh. Deci, a crezut în Hristos cu inima neîndoită, dar cu gura nu îndrăznea a-L mărturisi pe faţă temându-se de mânia părinţilor săi.

Iar când se împlinea porunca cea împărătească în Alexandria şi se izgoneau creştinii din cetate, a căror învăţătură Evghenia dorea foarte mult ca s-o audă, atunci, vrând mai cu înlesnire a-şi dobândi dorinţa sa, s-a cerut la părinţii ei ca să iasă afară din cetate, la unul din satele lor ce era aproape, pentru ca să se răcorească. Părinţii, neavând nici o bănuială despre gândurile ei, n-au oprit-o a ieşi pentru a se răcori.

Ieşind ea cu careta cu fameni şi cu robi, pe când mergea pe lângă satul creştinilor şi trecea pe lângă o mănăstire, a auzit într-însa glas de monahi cântând: Toţi zeii neamurilor sunt lucruri de mâini omeneşti, iar Domnul Care a făcut cerurile este Atotputernic.

Acestea auzind, ca şi cum s-ar fi ruşinat de rătăcirea părintească, a oftat din inimă şi a zis către famenii ei, dintre care pe unul îl chema Protan, iar pe celălalt Iachint: ***"Voi, împreună cu mine destul aţi învăţat Scriptură şi am priceput împreună dogmele filosofilor Socrate, Aristotel şi Platon şi pe cele ce cu adeverire le-au aşezat. Eresul stoicilor şi părerea epicureilor şi ale altor sofişti şi făcători de stihuri le-am citit şi le-am cunoscut. Deci, cunoaşteţi cu încredinţare că toate acelea sunt basme, neavând nimic altceva decât numai o asemănare cu adevărul, care ar fi putut să înşele pe mulţi. Însă n-au rămas neştiute şi cele ale elinilor, care se laudă foarte mult în înţelepciunile lor, dintre care unii zic că nu este nici un Dumnezeu, iar alţii cred în zei mulţi şi povestesc că unii zei sunt mai mari şi unii mai mici. Creştinii pe toţi îi izgonesc cu un cuvânt, zicând: Toţi zeii neamurilor sunt lucruri de mâini omeneşti, şi a crede în ei este o desăvârşită nedumnezeire şi o întreagă pierzare. Iar această scriere creştinească, care zice: Domnul, Care a făcut cerurile este atotputernic, un Dumnezeu propovăduieşte şi pe Domnul cel de obşte al tuturor ni-L dă întru cunoştinţă. Cu acestea unindu-se şi Apostolul Pavel, ale cărui cuvinte le-am citit acum trei zile, arată că numai un Dumnezeu este peste toate. Cred şi eu cuvintele acelui apostol, fiind foarte adevărate şi vrednice de crezut, cuvinte care alcătuiesc credinţa din fapte.***

Deci, dacă le voiţi şi voi acestea, apoi aveţi gata şi lesnicios chip de mântuire. Eu nu mă voi mai numi doamnă a voastră, ci soră şi împreună slujitoare, pentru că toţi Îl avem ca Dumnezeu pe Domnul cel de obşte şi Părintele. Să fim ca nişte fraţi cu un cuget şi un suflet şi cu sfatul nostru cel de obşte să mergem la creştini. Am auzit că Elen, episcopul creştinesc, a zidit aici o mănăstire, în care monahii neîncetat ziua şi noaptea laudă pe Dumnezeu cu cântări şi a încredinţat-o unui preot, anume Teodor, despre ale cărui lucruri minunate se povesteşte că şi orbilor le dă vedere, cu rugăciunile sale, apoi izgoneşte diavolii şi orice boală tămăduieşte cu cuvântul. Se mai spune că în acea mănăstire, nicidecum nu-i liber ca să între femei. Însă voi să tundeţi aceşti peri ai capului meu, să mă îmbrăcaţi în haine bărbăteşti şi să mă duceţi acolo noaptea. Apoi vom rândui ca întoarcerea voastră în cetate să fie noaptea târziu. Pe toţi ceilalţi robi îi vom pune să meargă înaintea caretei şi voi amândoi veţi urma după caretă. Iar eu mă voi pogorî încetişor din caretă şi, tăinuindu-ne de toţi, ne vom ascunde şi careta va merge la locul ei; iar noi ne vom duce către robii lui Dumnezeu".

Aceste cuvinte ale Evgheniei au plăcut la amândoi famenii şi, făcându-se noapte, au făcut după cum s-au sfătuit. Întorcându-se târziu către cetate, au pogorât pe Evghenia din caretă în taină, nesimţind nici unul din robi şi, ascunzându-se, au îmbrăcat-o în haine bărbăteşti, tunzându-i părul cel fecioresc şi au pornit către

mănăstire. Domnul, dându-le vreme bine potrivită, a rânduit în acel ceas a fi venirea episcopului la mănăstire. Şi încă neajungând la mănăstire fericitul episcop Elen, venea din Iliopoli, se apropia de mănăstire cu mulţime de popor.

Era în Egipt obiceiul acesta: când veneau episcopii la mănăstirile şi la bisericile lor, mergea împreună cu dânşii şi poporul cu cântări de laudă. Deci veneau cu Elen, episcopul, ca la zece mii de bărbaţi, unii mergând înainte şi alţii urmându-i, cântând şi zicând: "Calea drepţilor s-a îndreptat şi calea sfinţilor s-a pregătit".

Auzind aceasta, Evghenia a zis către tovarăşii ei: ***"Luaţi seama la frumuseţea stihurilor ce se cântă şi vedeţi că toate cuvintele se potrivesc pentru noi. Căci, când vorbeam de adevăratul Dumnezeu, am auzit cântarea aceasta: Toţi zeii neamurilor sunt lucruri omeneşti, iar Domnul Care a făcut cerul şi pământul este atotputernic. Iar acum, când noi începem calea, întorcându-ne de la slujirea idolească şi dorim a veni către creştinătate - iată mii de oameni întâmpină cu glas cântând: Calea drepţilor s-a îndreptat şi calea sfinţilor s-a pregătit. Mi se pare că nu din întâmplare s-a făcut aceasta, ci după dumnezeiasca rânduială. Aşadar, să luăm seama unde merge acest popor şi dacă se duce către aceeaşi mănăstire către care şi noi călătorim, să ne unim cu dânşii şi să mergem împreună, ca nişte tovarăşi ai lor, până ce ne vom cunoaşte cu dânşii".***

Alăturându-se poporului care mergea şi cânta, a întrebat pe unul din cei ce mergea: “cine este bătrânul acela care merge călare pe asin în mijlocul poporului şi ce este înainte şi celui ce urmează?” Şi a auzit de la acela drept răspuns, că este Elen, episcopul, care din tinereţe este creştin şi a crescut în mănăstire. Acesta, pe când era copil mic şi îl trimiteau la vecini să aducă foc, el aducea cărbunii aprinşi în haina sa şi nu se ardea haina, căci acest fel de sfinţenie avea chiar din copilăria sa.

Nu cu mult înainte de aceste zile, s-a arătat în acele locuri un oarecare vrăjitor cu numele de Zarie, înşelând pe popor cu multe şi mari vicleşuguri şi farmece. Acela zicea că episcopul Elen este mincinos, iar despre sine spunea că este trimis de Hristos, ca să fie învăţător al poporului. Şi adunându-se mulţimea poporului creştinesc, părintele nostru Elen a venit către cel pe care îl vedeţi, zicând: "Auzim că Zarie este trimis de Hristos. Deci primeşte-l în prietenie sau dacă grăieşte minciuni, învinge-l cu cuvinte şi care din voi va fi biruitor în cuvinte, de acela ne vom lipi". Sfântul episcop a primit să se întrebe în cuvinte cu Zarie, episcopul nădăjduind spre Hristos şi Zarie spre diavolii săi. Apoi s-a rânduit o zi pentru întrebarea ce avea să se facă, pentru care s-a pregătit locul în mijlocul cetăţii Iliopolei.

Deci a venit Zarie cu meşteşugurile sale vrăjitoreşti şi a venit şi episcopul cu graiuri de Dumnezeu insuflate şi, binecuvântând pe popor, a zis: "Acum veţi cunoaşte puterile care sunt de la Dumnezeu". Şi întorcându-se către Zarie a început lupta în cuvinte. Dar deoarece vrăjitorul era mare meşter în minciunile sale şi mândru, iar în grai era fără de rânduială, se sârguia să aibă biruinţa nu prin adevăr, ci prin limbuţia cea fără de ruşine. Pentru aceea episcopul cel blând şi fără de răutate, nu putea să biruiască cuvintele lui. Iar poporul se mâhnea, căci Zarie covârşea în cuvinte pe episcop. Episcopul, văzând aceasta, a cerut să fie puţină tăcere şi a zis către popor: "Acum desăvârşit se cuvine a asculta învăţăturile lui Pavel, care grăieşte către ucenicul său Timotei: Să nu se lupte cineva în cuvinte, care nu sunt de nici o trebuinţă, ci mai mult servesc la risipirea celor ce aud. Dar ca să nu socotească cineva că această mărturie apostolească o aducem la mijloc - nu ca nişte păzitori adevăraţi, ci ca nişte fricoşi - să se aprindă un foc în mijlocul cetăţii, să intrăm amândoi în para focului şi care din noi nu va arde, acela este trimis de Hristos".

Acest cuvânt a plăcut poporului şi îndată s-a pregătit un foc mare; iar episcopul chema pe vrăjitor în văpaie. Vrăjitorul a zis: "Intră tu mai întâi în văpaie, de vreme ce tu ai rânduit aşa". Sfântul episcop, însemnându-se pe sine cu semnul Sfintei Cruci şi ridicându-şi mâinile, a intrat în mijlocul focului şi stând în flacăra cea mare ca o jumătate de ceas, nu s-a ars deloc, că nici de părul lui, nici de haine nu s-a atins focul. Apoi a poruncit ca şi Zarie să vină la dânsul; dar acela, temându-se foarte, căuta să fugă. Dar poporul, apucându-l, l-a aruncat în foc şi a început îndată ticălosul a arde; şi desăvârşit ar fi pierit, dacă nu l-ar fi izbăvit pe el episcopul Elen, deşi jumătate ars, însă abia viu. Aşa s-a izgonit cu ocara vrăjitorul Zarie din hotarele acelea; iar episcopul, pe care îl vedeţi în toate zilele, oriunde merge îi urmează poporul cu cântări dumnezeieşti.

Atunci fericita Evghenia, auzind acestea, se bucura cu duhul, se minună şi oftă. Şi a început a-l ruga cu sârguinţă pe bărbatul acela care vorbea cu dânşii, al cărui nume era Evtropie, zicând: ***"Rogu-te, domnul meu, ca să vesteşti sfântului episcop despre noi, care voim a ne întoarce de la idoli către Hristos. Suntem fraţi şi ne-am sfătuit împreună, să ne facem creştini şi să petrecem în mănăstirea aceasta şi niciodată să nu ne despărţim unul de altul".*** A răspuns către dânşii bărbatul acela: "Tăceţi acum, până ce va intra în mănăstire şi se va odihni puţin de cale, iar când va fi vreme lesnicioasă, eu îl voi vesti pentru voi, după dorinţa voastră".

Apropiindu-se ei de mănăstire, au ieşit monahii întru întâmpinarea episcopului, cântând: "Luat-am, Dumnezeule, mila Ta în mijlocul poporului Tău". Şi intrând

înăuntru poporul cu episcopul, a intrat şi Evghenia cu famenii săi tineri, deopotrivă la haine şi la tunderea părului. Săvârşind episcopul dumnezeiască slujbă în biserică şi la al nouălea ceas întărindu-se cu puţină hrană, după cum era obiceiul pustnicilor, s-a odihnit de oboseală şi a avut în vis vedenia aceasta: Un chip de asemănare femeiască ca unul din zeii elineşti şi care se cinstea de unii bărbaţi cu jertfe şi închinăciuni ca un Dumnezeu. Episcopul privind cu mâhnire la aceasta, căci poporul se înşela cu închinăciunea idolească, a zis către zeiţa care era între dânşii: "Aşa se cuvine ţie, care eşti zidirea lui Dumnezeu şi slujitoare împreună cu noi, să te socoteşti de oameni că eşti ca un Dumnezeu şi să primeşti de la dânşii închinăciune?" Aceasta auzind acestea, îndată a lăsat pe bărbaţii care i se închinau şi s-a dus după episcop zicând: "Nu te voi lăsa, nici nu mă voi depărta de tine, până când nu mă vei duce şi mă vei da Făcătorului şi Ziditorului meu".

Deşteptându-se, episcopul se gândea la acea vedenie; şi iată că intră la dânsul Evtropie, zicând: "Stăpâne, astăzi în urma ta au intrat aici trei tineri, fraţi, care au părăsit închinarea idolilor şi doresc să se însoţească cu ceata celor ce slujesc pe Hristos în mănăstirea aceasta şi m-au rugat cu lacrimi ca să vestesc sfinţiei tale acestea". Episcopul, înţelegând visul, s-a bucurat şi a zis: "Îţi mulţumesc, Doamne Iisuse Hristoase, că m-ai învrednicit a auzi o veste ca aceasta". Deci a poruncit să aducă înaintea sa pe cei trei tineri. Intrând ei singuri înaintea lui, arhiereul a făcut mai întâi rugăciune, apoi a început a vorbi cu Evghenia părinteşte şi cu iubire de fii, întrebând-o de numele de neam şi de patria lor. Ea, roşindu-se la faţă ca o fecioară, răspundea cu smerenie, zicând: ***"Neamul nostru este din Roma, cetatea cea prea slăvită şi suntem fraţi după trup; numele celui dintâi este Protan, al celuilalt Iachint, iar eu mă numesc Evghenia".***

Fericitul episcop Elen uitându-se cu dragoste la dânsa a zis: "Cu dreptate te numeşti Evghenia, pentru că numele se potriveşte cu duhul tău căci ai suflet cu bărbăţie şi te arăţi ca un bărbat în toate. Apoi, cu hotărârea pe care o ai în minte ai să biruieşti firea femeiască, căci te va întări Hristos şi te vei îmbărbăta, pentru care, acum fiind femeie, te vei face ca un bărbat, schimbându-ţi numele cel femeiesc şi chipul, pentru dragostea lui Dumnezeu. Îţi vorbesc acestea, nu mustrându-te şi defăimându-te pentru firea ta femeiască, nici voind a te întoarce de la scopul tău, ci ca să ştii câtă purtare de grijă are Dumnezeu de tine şi cum mi-a descoperit toate cele pentru tine, netăinuind nimic, ci arătându-mi cine eşti şi cum ai venit la mine şi cine sunt cei ce vor să vină cu tine. Deci sârguieşte-te, Evghenio, a te arăta nu mai mică cu bărbăţia duhului, decât cu chipul, pentru că şi aceasta mi-a arătat Domnul meu, că te-ai pregătit sălăşluire curată a Lui, păzindu-ţi fecioria şi lepădându-te de înşelăciunea vieţii acesteia".

Arhiereul, întorcându-se către Protan şi Iachint, a zis: "Şi voi fiind robi cu trupul, sunteţi liberi cu duhul, nerobindu-vă nimănui, prin cele pământeşti, vrednicia sufletului, pentru care eu tăcând, Hristos Domnul vorbeşte către voi: De acum nu vă voi mai numi robi, ci prieteni. Fericiţi sunteţi pentru o libertate ca aceasta, dar mai ales pentru prietenia şi unirea cu Hristos, căci aţi gândit cu un cuget a lua jugul Lui asupra voastră şi n-aţi făcut nici o împiedicare fericitei acesteia în scopul ei, ci împreună cu dânsa ardeţi cu duhul a sluji pe Dumnezeu şi când ea va ieşi din viaţa aceasta, împreună cu dânsa şi voi vă veţi învrednici a primi de la Domnul aceleaşi cununi şi răsplătire, cărora se va învrednici şi ea". Acestea a vorbit cu dânşii episcopul, nefiind nimeni acolo, decât numai ei. Evgheniei i-a poruncit să petreacă în chip bărbătesc, deoarece nu ştia nimeni de taina aceea, apoi nu s-au depărtat nici unul de episcop, până ce nu i-a botezat şi unit cu ceata monahicească.

Iar câte s-au întâmplat din vremea de când sfânta se pogorâse din caretă, tăinuindu-se de robi, cu Protan şi Iachint şi cum se tânguiau părinţii pentru dânsa, să luăm aminte în cele ce urmează.

Careta şi cu robii, care mergeau înainte şi nu ştiau nimic, s-au apropiat de porţile cetăţii şi au intrat, iar în faţa casei au ieşit cei din casă înaintea Evgheniei cu lumini. Dar alergând la caretă au găsit-o goală şi, nevăzând pe Evghenia, erau în mare nepricepere şi s-au tulburat tatăl şi mama ei, fraţii şi toţi cei din casă. Apoi s-a făcut ţipăt mare, strigare, tânguire, plângere nespusă şi cercetare prin toată cetatea Alexandriei şi se întreba ce i s-a întâmplat fetei eparhului. Au fost trimise multe slugi în căutarea Evgheniei, care, străbătând nu numai cetatea, ci şi toată ţara Egiptului, nelăsând pe nimeni neîntrebat, în drumuri şi în sate, pe negustori, pe ţărani şi pe străini. Dar nicăieri nu puteau să audă ceva despre acel mărgăritar de mare preţ, pe care îl ascundea dreapta Celui de Sus în vistieria Sa, până la vreme de bună trebuinţă.

Iar părinţii ei, ziua şi noaptea, cu nemângâiate tânguiri, plângeau pentru dânsa. Adeseori chemând numele ei, îşi băteau feţele şi-şi presărau capetele cu cenuşă, apoi cădeau la pământ de atâta slăbiciune şi durere a inimii şi strigau: "Evghenio, Evghenio, fiica noastră cea prea dulce, unde te-ai ascuns, lumina ochilor noştri? În care loc te-ai tăinuit? Mângâierea noastră, cum te-ai pierdut, nădejdea noastră?" Se tânguiau părinţii pentru fiică, iar fraţii plângeau pentru sora lor, robii şi roabele lăcrimau pentru stăpâna lor şi toţi cetăţenii suspinau pentru dânsa, părându-le rău şi având durere la fel cu eparhul, domnul lor cel bun şi stăpânitor, pentru pierderea fiicei lui.

După aceasta, neputând Filip s-o afle nicăieri, a început să-i întrebe pe slujitorii idoleşti, pe vrăjitori şi pe fermecători, aducând mulţime de jertfe idolilor, că doar va fi vestit vreun zeu despre fecioara cea pierdută. Şi a făgăduit că dacă o vor afla sau îi vor spune unde se află, le va da multe daruri, iar dacă nu vor spune adevărul, îi va omorî cu cumplită moarte. Dar n-a putut întru nimic să se înştiinţeze, căci vrăjitorii şi fermecătorii, ca nişte mincinoşi care nu ştiau nimic, văzând că se osteneau în zadar şi primejdie de moarte le stă asupra, au alcătuit un basm pentru potolirea mâniei eparhului: că li s-a descoperit că, iubind Dumnezeu frumuseţea Evgheniei, a răpit-o în ceruri şi a aşezat-o în numărul zeilor.

Crezând părintele cel mâhnit acel basm, a încetat puţin mâhnirea, iar plângerea a schimbat-o în bucurie. Îndată poruncind să se facă un idol de aur după asemănarea fiicei sale cea iubită, l-a pus în Alexandria la loc cinstit şi ca pe o zeiţă nouă, cu prăznuire şi cu aducere de jertfă multă, cinstea pe fiica sa, Evghenia, împreună cu tot poporul; cu acest fel de bucurie îşi potolea mâhnirea. Însă maică-sa, Claudia şi cu fraţii săi, Avit şi Serghie, necrezând basmul acela, neîncetat şi nemângâiat se tânguiau după Evghenia.

Fericita fecioară, cea acoperită cu haine şi cu nume bărbătesc, pentru obiceiurile sale cele bărbăteşti şi pentru mărimea sufletului, fiind socotită că este bărbat, vieţuia în mănăstirea mai sus pomenită, bine vieţuind monahiceşte şi slujind lui Dumnezeu. Atât de mult a sporit în dumnezeiasca învăţătură, încât în doi ani toată Sfânta Scriptură a învăţat-o pe de rost şi atâta odihnă avea sufletul ei, încât altora li se părea că este unul din îngeri. Căci cine putea pricepe firea ei cea femeiască, pe care o acoperea puterea lui Hristos şi fecioria cea fără prihană, de care şi bărbaţilor celor desăvârşiţi le era de mirare?

Cuvântul ei era smerit, cu dragoste, blând şi nu mult vorbitor, plin de frica lui Dumnezeu şi de folos. La cântarea în biserică nimeni nu se afla mai înainte decât dânsa şi era tuturor de folos. Pe cei mâhniţi îi mângâia şi se bucura împreună cu cei ce se bucură; pe cel ce s-ar fi mâniat şi s-ar fi iuţit, numai cu un cuvânt îl îmblânzea, iar pe cel mândru, ea, cu chipul cel smerit al vieţii sale, atât de mult îl folosea, încât acela îndată se prefăcea din lup în oaie. ***Nu după multă vreme i s-a dat ei de la Dumnezeu darul tămăduirii, ca orice bolnav ar fi cercetat, îndată prin venirea ei se izgonea boala şi se dădea bolnavului desăvârşita sănătate.***

Iar cei doi fameni ai ei, Protan şi Iachint, erau împreună vieţuitori cu dânsa şi următori ai vieţii ei şi de-a pururea robi şi prieteni.

După trei ani de la întoarcerea ei către Dumnezeu, a răposat egumenul mănăstirii aceleia. Deci, adunându-se fraţii, toţi cu un glas şi cu un suflet rugau pe fericita să le fie lor egumen, pentru că nu ştiau taina ei cea acoperită de Dumnezeu, cum că Evghenia nu este bărbat cu firea, ci femeie. Căci văzând viaţa ei cea plină de înţelepciune bărbătească, fără de prihană şi plăcută lui Dumnezeu şi pe toţi pustnicii ce erau în mănăstire fără de asemănare covârşindu-i, pentru aceea cu multă rugăciune o sileau pe ea să primească stăreţia.

Atunci sfânta - pe de o parte temându-se ca să nu fie împotriva legii, adică fiind femeie să stăpânească peste bărbaţi şi pe de alta ruşinându-se a nesocoti rugăciunea cea mare a tuturor feţelor cinstite - a zis către dânşii: ***" Rogu-mă, fraţilor, aduceţi-mi aici Sfânta Evanghelie".*** Fiind adusă Evanghelia a zis: ***"Se cuvine ca pentru orice alegere, mai întâi pe Hristos să-l întrebăm. Deci să vedem întru această alegere a voastră ce ne va porunci Hristos şi ne vom supune voinţei Lui".*** Şi deschizându-se Sfânta Evanghelie în faţa tuturor, s-a aflat locul unde era scris aşa: ***Cel ce voieşte între voi să fie mai mare, acela să fie vouă slugă şi care voieşte să fie vouă mai întâi, să fie rob vouă. Acestea citindu-le, sfânta a zis: "Iată, că mă supun şi poruncii lui Hristos şi cererii voastre; deci voi fi dragostei voastre şi slugă şi rob".***

Şi s-au bucurat toţi pentru bunăvoirea ei. Deci a primit cel cu părere Evghenie, iar cu fapta Evghenia, egumenia mănăstirii aceleia şi s-a făcut tuturor ca un rob prins neîncetat, ostenindu-se pentru toţi fraţii, aducând apă, tăind lemne, chiliile tuturor curăţind şi tuturor slujind cu multă osârdie. Şi şi-a ales chilia de locuinţă a portarului, ca nici cu chilie mai bună să se arate mai presus decât alţii.

Ostenindu-se întru toate slujbele mănăstireşti, niciodată n-a lăsat pravila cea obişnuită a bisericii, Utrenia, ceasurile şi la zile însemnate şi Liturghia şi Vecernia. Ea socotea acel ceas pierdut în zadar, în care s-ar fi întâmplat să nu dea laudă lui Dumnezeu şi foarte cu dinadinsul se păzea, ca să nu-i treacă nici un ceas fără a mulţumi Lui. În mâinile ei era lucrul, iar în gura ei neîncetat avea rugăciunea.

Şi a luat stăpânirea asupra duhurilor celor necurate ca să le izgonească din oameni; apoi i se dăduse dar a face şi alte minuni, despre care nu ne ajunge vreme a povesti cu de-amănuntul. Însă trebuie să se povestească, de când s-a început prigoana asupra sfintei, cum şi despre alergarea, pătimirea sa şi săvârşirea ei din viaţă.

***

Era în Alexandria o femeie cu numele Melantia, bogată cu averea, dar săracă de fapte bune. Aceasta a căzut în boala de friguri şi pătimea de acea boală mai bine de

un an. Având locuinţa sa aproape de mănăstirea aceia şi auzind că în mănăstire era un monah, cu numele de Evghenie, care cu înlesnire tămăduieşte tot felul de boli, a mers la dânsul cu sârguinţă şi-l rugă să o vindece de neputinţa ei. Evghenie, milostivindu-se spre dânsa, a uns-o cu untdelemn sfinţit şi îndată Melantia a scăpat de toate cele ce o vătămau înăuntru şi pricinuia ei boala frigurilor, încât s-a făcut sănătoasă şi s-a dus pe jos acasă, care era aproape.

Peste puţină vreme, vrând să le dea mulţumire pentru tămăduirea ce o căpătase, a făcut trei vase de argint curat şi umplându-le cu bani le-a trimis la doctorul său cel fără de plată, dar el nu le-a primit, ci le-a înapoiat la cel ce le trimisese, zicând: ***"Noi ne îndestulăm şi prea ne îndestulăm cu de toate bunătăţile de la Dumnezeul nostru, iar pe tine te sfătuiesc, o, iubită Melantia, ca să împarţi pe aceştia celor ce le trebuiesc, adică săracilor".***

Melantia, văzând darurile sale întoarse înapoi s-a mâhnit şi, alergând la mănăstire, ce rugăciuni nu făcea şi cu ce cereri nu o silea ca să nu i se lepede darurile cele aduse! Abia înduplecîndu-se înainte stătătorul Evghenie a poruncit să ia vasele acelea şi să le ducă în cămara bisericii, ca să fie spre slujba altarului.

Dintr-acea vreme Melantia, cunoscându-se cu Evghenie, adeseori îl cerceta şi s-a lipit de el cu dragostea cea fără de rânduială, neştiind firea cea femeiască, ce se tăinuia în chipul şi în numele cel bărbătesc. Căci îl vedea cu chipul tânăr şi frumos la faţă şi nu pricepea cum un tânăr ca acela, frumos la faţă, ar fi putut să vieţuiască în curăţenie. Tămăduirea ei nu o socotea a fi prin sfinţenia lui, ci prin meşteşugul doctoriei. Apoi, din zi în zi, se aprindea cu iubirea mai mult spre dânsul, ca să facă întâlnire de păcat şi căuta o vreme şi loc, în care i-ar fi cu lesnire a săvârşi ce dorea.

Într-o zi, venind în satul său, care era aproape de mănăstire şi gândind la tânărul monah şi aprinzându-se de dânsul, s-a prefăcut bolnavă, apoi a trimis la dânsul cu rugăminte ca însuşi s-o cerceteze că este bolnavă şi să-i ajute ca şi mai înainte. Deci a venit fericita Evghenia şi a şezut lângă patul celei bolnave, dar nu de boală, ci de pofta trupească. Melantia, căutând la faţa Evgheniei, n-a mai putut tăinui focul ce se ascundea înăuntrul ei, care o ardea de mult timp şi deschizându-şi gura fără de ruşine, a început a grăi cuvinte de desfrânare, momind-o şi atrăgând-o spre păcat, ca şi altădată egipteanca, femeia lui Pentefri, pe Iosif cel curat, zicând: "Cu nesuferită poftă şi cu nemăsurată dragoste sunt cuprinsă de tine şi nu poate să se odihnească duhul meu, până nu voi săvârşi aceasta, ca să fii domn a toată avuţia mea şi bărbatul meu, împreună vieţuitor. Căci pentru ce te chinuieşti în deşert cu înfrânarea cea de nici o treabă? În sărăcie şi în strâmtorare îţi pierzi singur, de bună voie, zilele tinereţilor tale, uscându-ţi trupul şi veştejindu-ţi frumuseţea feţei tale.

Iată, avere mare, iată, visterii de aur şi de argint, pietre scumpe şi haine de mult preţ, robi şi roabe în număr mare. Iată, şi pe mine mă vezi tânără şi nu urâtă, care în acest an am rămas văduvă, ba încă şi fără de fii şi nu am moştenitor bogăţiei mele. Deci moşteneşte-le tu şi mie să-mi fii domn şi stăpân".

Acestea şi multe altele zicând Melantia, cuvioasa Evghenia se ruşina de cele ce-i spunea şi i-a răspuns aspru: ***"Taci, femeie, taci şi nu te ispiti a ne vătăma cu otrava şarpelui celui vechi, căci văd că te-ai gătit mare lăcaş diavolului; depărtează-te de la slugile lui Dumnezeu, ispititoare! Bogăţia ta să fie ca moştenire iubitorilor de patimi, celor asemenea ţie, iar bogăţia noastră este a sărăci împreună cu Hristos; iar cele de nuntă să piară din mintea noastră, ca nici să gândim cândva la dulceaţa trupească. O! fericită curăţenie, nu te vom vinde pentru bogăţia cea stricăcioasă. O! feciorie sfântă, nu te vom strica cu desfrânarea. O! Maica lui Dumnezeu şi fecioară spre care eu nădăjduiesc, nu voi schimba făgăduinţele mele! Una ne este nunta, dorirea de Hristos. Unele ne sunt bogăţiile noastre, bunătăţile cele gătite în ceruri. Una este moştenirea noastră, cunoaşterea cea adevărată".*** Aceasta zicând fericita Evghenia şi, sculându-se, îndată s-a dus la mănăstire.

Melantia, umplându-se de nespusă ruşine şi de mânie s-a dus în cetate şi mergând la eparh a zis: "Un tânăr de credinţa creştinească, care se spune că este doctor şi petrece într-o mănăstire ce este aproape de satul meu, a venit în casa mea şi l-am lăsat să intre în casă pentru tămăduire. Însă el, socotindu-mă ca una din femeile cele necinstite şi fără de ruşine, mai întâi prin cuvinte înşelătoare, apoi cu mâinile a început a mă sili către lucrul cel ruşinos. Dacă n-aş fi strigat cu glas mare şi de nu s-ar fi sârguit o roabă să alerge la glasul meu, apoi neruşinatul acela ca un barbar m-ar fi siluit ca pe o roabă".

Auzind acestea eparhul, s-a umplut de mânie şi a trimis să aducă pe acel tânăr, adică pe Evghenie, care se numea doctor şi pe toţi ce petreceau împreună cu dânsul şi, legându-i, să-i pună în lanţuri şi să-i ducă în închisoare. Dar, pentru că nu putea să ajungă numai o temniţă pentru monahii care vieţuiau împreună cu Evghenie, au fost împărţiţi la diferite închisori. Şi a ieşit vestea despre acel lucru nu numai în toată Alexandria, ci şi prin cetăţile dimprejur şi multă defăimare şi batjocură se făcea creştinilor de către elini. Toţi cei ce auzeau despre aceste lucruri, credeau că este adevărat şi o credeau pe Melantia foarte cinstită pentru ei, slăvită şi de mare neam.

Deci, s-a rânduit o zi în care să se facă mare judecată şi pedeapsă asupra monahilor. Căci pe unii dintr-înşii, eparhul voia să-i dea spre mâncarea fiarelor, pe

alţii să-i ardă cu foc, pe alţii să-i spânzure pe lemn, iar pe ceilalţi să-i piardă cu multe chinuri. Sosind ziua cea rânduită s-a adunat mulţime de popor, nu numai dintr-acea cetate, ci şi de prin toate cele dimprejur. S-au adunat acolo şi creştini fără de număr, între care erau mulţi preoţi şi episcopi. Aceia veniseră să vadă sfârşitul robilor lui Dumnezeu celor nevinovaţi, căci ştiau că este o minciună asupra lor, apoi să adune rămăşiţele moaştelor lor şi să le îngroape cu cinste.

Venind eparhul Filip, împreună cu fiii săi Avit şi Serghie şi şezând la locul cel obişnuit de judecată, s-a adus fericita Evghenia în mijlocul priveliştei, împreună cu famenii săi şi cu ceilalţi monahi, încătuşaţi în lanţuri grele de fier, dar neştiind nimeni taina despre dânsa. Apoi s-a făcut strigare în popor: "Să piară aceşti necuraţi fără de lege". Şi a poruncit eparhul să aducă mai aproape pe mieluşeaua lui Hristos, Evghenia, începătorul răutăţii, precum ziceau ei şi să pună înainte toate uneltele cele de muncă, cum şi muncitori groaznici să stea gata de faţă la judecată.

Veni sfânta la judecată înaintea tatălui şi a fraţilor ei, nefiind vinovată de nici un rău, îmbrăcată în haine bărbăteşti, monahiceşti şi cu faţa plecată în jos, ca să nu fie cunoscută.

Eparhul a început a grăi către dânsa cu groază, zicând: "Spune nouă, o! prea fără de lege creştine, astfel v-a poruncit vouă Hristos al vostru, ca să faceţi lucruri necurate şi pe nişte cinstite femei ca acestea, să le vânaţi cu meşteşugurile voastre spre pofta cea ruşinoasă? Spune nouă, nelegiuitule, cum ai îndrăznit să intri în casa prea luminatei femei Melantia şi curăţia ei cea de bun neam să o sileşti spre fapta cea de desfrânare? Căci, prefăcându-te în doctor viclean te-ai arătat vrăjmaş şi siluitor. Deci iată acum, neruşinatule, vei primi pedeapsa cea vrednică scornirii tale îndrăzneţe, căci rău fiind, rău vei pătimi!"

Astfel iuţindu-se eparhul, fericita Evghenia a răspuns cu blândeţe: ***"Domnul meu, Iisus Hristos, Căruia Îi slujesc, învaţă curăţie şi celor ce-şi păzesc fecioria neatinsă, le făgăduieşte viaţă veşnică. Pe femeia Melantia cea mincinoasă, îndată putem s-o arătăm că este mărturisitoare de minciuni asupra noastră, dar mai bine este să suferim noi cele rele, decât să fie ea biruită şi vădită ca să pătimească ceva rău, iar rodul răbdării noastre să nu piară. Însă de te vei jura pe sănătatea împăraţilor tăi, că nu-i vei face nici un rău acestei mărturisitoare mincinoase, vom cerceta despre păcatul cel aruncat de dânsa fără de vină asupra noastră şi o vom arăta chiar pe dânsa aflându-se întru necurăţie".***

Jurându-se eparhul şi prefăcându-se a împlini cererea, Evghenia a zis către femeia aceea: ***"O! Melantie, tu care ai numele înnegririi şi al întunecării, ai pregătit***

felurite munci asupra creştinilor prin clevetirea ta cea mincinoasă, iar acum stărui asupra noastră ca să fim chinuiţi, tăiaţi şi arşi; dar să ştii că Hristos nu socoteşte pe robii Săi astfel, precum tu cu minciuna îi mărturiseşti. Să aduci pe roaba aceea, care a zis că a fost singura văzătoare a păcatului nostru, ca din gura ei să se vădească minciuna şi să se arate adevărul".

Fiind adusă roaba aceea, s-a adăugat minciună la minciună, ca să placă stăpânei sale, căci cum putea zice ceva împotriva ei? Apoi a zis: "Pe acest tânăr fără de ruşine îl ştiu că adeseori făcea fărădelege cu femeile proaste şi pe mine, ticăloasa de multe ori m-a supărat. Apoi a îndrăznit şi la doamna mea, ca din ceasul cel dintâi al zilei intrând în camera ei, se prefăcea mai întâi că vorbea ca un doctor, îngrijindu-se de sănătatea ei, apoi a început a grăi cuvinte fără de ruşine. După aceasta s-a ispitit să o siluiască şi ar fi săvârşit fărădelegea sa, dacă nu aş fi strigat eu la alte slujnice spre apărare şi de n-am fi izbăvit pe doamna noastră din mâinile desfrânatului acestuia".

Şi a poruncit judecătorul să cheme pe celelalte slujnice, însă şi acelea asemenea ajutând doamnei lor, mărturiseau minciuna asupra monahului Evghenie. Atunci eparhul, foarte rău mâniindu-se, a strigat: "Ce vrei să zici împotriva acestora, o! ticălosule, căci cu atâtea mărturii te biruiesc şi cu adeverire se arată fărădelegea ta".

Sfânta Evghenia a zis: *"Vremea grăirii a sosit, de vreme ce a tăcut vremea tăcerii. Vreme slobodă este a mărturisi adevărul, ca să nu se laude fără de măsură minciuna adusă asupra noastră şi să nu se facă pentru creştini veste rea între neamuri. Am dorit cu adevărat ca taina mea să ţină până la ultima suflare şi minciuna cea adusă asupra noastră a o vădi la judecata ce va să vie şi a arăta curăţenia numai unuia singur, Aceluia pentru a Cărui dragoste sunt păzită. Însă ca să nu dănţuiască fărădelegea asupra nevinovăţiei şi necurăţenia cea păgânească să-şi bată joc de viaţa creştinească cea dreptcredincioasă şi curată şi nici să nu fie ea de râs şi întru defăimare, este nevoie a arăta îndată aceea ce până acum, cu multă pază, m-am sârguit a tăinui. Deci voi arăta adevărul, nu spre slava deşartă, ci spre slava numelui lui Hristos Iisus. Pentru că atât de mare este puterea numelui Sfânt, încât şi femeile cele ce vieţuiesc întru dumnezeiasca Lui frică, se învrednicesc cinstirii celei bărbăteşti şi nici nu poate fi unul mai mare decât altul cu credinţa. Căci zice Apostolul Pavel, învăţătorul cel creştinesc, că nu este la Dumnezeu deosebire între bărbat şi femeie, că voi toţi una sunteţi întru Hristos Iisus, întru care am crezut şi pe care l-am iubit cu osârdie şi spre care toată nădejdea mi-am pus, am voit mai bine a fi bărbat cu viaţa şi cu chipul, decât femeie şi a păstra fecioria mea preacuratului şi nestricăciosului Mire ceresc".*

Acestea zicând şi-a rupt haina sa de sus şi şi-a descoperit o parte a sfântului şi prea curatului ei trup fecioresc şi s-a arătat că este de parte femeiască. Apoi a zis către eparh: ***"Domnul meu, tu îmi eşti mie tată după trup şi Claudia îmi este maică, iar aceştia, ce şed împreună cu tine, Avid şi Serghie, îmi sunt fraţi". Eu sunt fiica ta, care pentru dragostea lui Hristos, m-am lepădat de lume şi de toate dulceţile ei. Iată, Protan şi Iachint, famenii mei, cu care împreună am intrat în şcoala lui Hristos şi atâta dar mi-a arătat Hristos, încât m-a făcut prin milostivirea Sa biruitoare asupra tuturor poftelor şi patimilor. Aceluia cred fără îndoială, cum că aşa mă va păzi până la sfârşit, precum sunt acum".***

Acestea zicându-le ea şi încă nesfârşind cuvântul său, a fost cunoscută de tatăl său şi de fraţi după vorbă şi după oarecare semne ce le avea în faţă, deoarece cu sârguinţă îşi întorsese ochii spre dânsa şi, cunoscând-o că este Evghenia cu adevărat, s-au sculat îndată de la locurile lor, cu negrăită bucurie şi cu lacrimi şi, alergând, au căzut pe grumajii ei sărutând-o, plângând de bucurie şi veselindu-se pentru aflarea aceleia fără de care nici lumina lumii acesteia nu le era plăcută. Apoi îndată s-a vestit şi mamei sale Claudia, cum că fiica ei Evghenia s-a aflat. Ea venind degrabă şi văzând pe prea iubita ei fiică, cu bucurie a îmbrăţişat-o şi cuvinte măgulitoare îi grăia, ca şi cum ar fi înviat din morţi.

Iar poporul care privea la acel lucru se minuna şi ridicând glas strigă: "Unul este Hristos, unul este adevăratul Dumnezeu, Dumnezeul creştinilor". Mulţimea creştinilor împreună cu preoţii şi cu episcopii, care veniseră pentru îngroparea moaştelor mucenicеşti, asemenea umplându-se de nespusă bucurie, striga: Dreapta Ta, Doamne, s-a prea mărit întru tărie, mâna Ta cea dreaptă, Doamne, a sfărâmat pe vrăjmaşi. Cine este Dumnezeu mare, ca Dumnezeul nostru? Cel ce descoperă cele ascunse şi arată cele tăinuite, vânând pe cei înţelepţi întru meşteşugurile lor. Şi aducând haine ţesute cu aur şi podoabe de mult preţ.

Părinţii şi fraţii au îmbrăcat-o pe Evghenia fără vrerea ei şi au urcat-o pe un loc înalt, ca să fie văzută de toţi şi ca toţi să se bucure împreună cu dânşii. Apoi au dezlegat din legături pe monahii ce erau legaţi cu Evghenia şi aceia fiind lăudaţi şi fericiţi cu multe cuvinte bune, ca nişte robi ai lui Hristos erau cinstiţi.

Atunci Melantia s-a umplut de mare ruşine şi de frică şi, fiind încă în privelişte, a căzut un foc mare din cer peste casa ei şi a ars până în temelie cu toate bogăţiile ei şi cu vistieria, încât nici urmă dintr-însa n-a rămas. Şi s-a făcut mare bucurie credincioşilor, care erau în Alexandria şi în tot Egiptul; dar mai ales atunci când însuşi eparhul Filip s-a botezat dimpreună cu femeia, cu fiii şi cu toată casa şi au

primit credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos. Apoi mulţime mare de elini au primit Botezul în acea vreme şi s-a întors pacea în Biserica lui Hristos.

Filip, eparhul, a trimis cărţi către împăraţii Sever şi Antonin, zicând că nu este de folos împărăţiei Romei a izgoni de prin cetăţi pe nevinovaţii creştini, care sunt de mult ajutor la treburile cele de obşte ale poporului. Şi s-au înduplecat împăraţii la sfatul lui, încât creştinii cei ce erau de prin laturile Egiptului şi prin alte cetăţi, îşi primeau locurile, sălaşurile şi casele, cum şi vredniciile, înflorind în pace în dreapta-credinţa creştinească.

Dar de vreme ce sfinţeniei îi urmează zavistia vrăjmaşului şi împotriva faptei bune, răutatea aduce război, unor închinători de idoli, din cei mai de frunte ai Alexandriei, le-a venit foarte greu aceasta, că vedeau pe creştini din zi în zi înmulţindu-se, iar închinătorii de idoli împuţinându-se. Deci, prin îndemnarea tatălui lor, satana, s-au dus la împăraţi, clevetind asupra creştinilor şi zicând: "Nouă ani Filip a cârmuit bine ţara Egiptului şi a întărit legile împărăteşti. Dar acum nu ştim ce i s-a întâmplat şi cum s-a schimbat că a lăsat slujbele împărăteşti ale părinteştilor noştri zei şi trage tot poporul cu el, către închinăciunea Aceluia, pe Care iudeii, precum toţi vorbesc, răstignindu-L în Palestina, L-au omorât. El nu cinsteşte poruncile voastre împărăteşti şi n-are supunerea cea cuviincioasă, că a cinstit mai mult pe necredincioşii creştini decât pe noi - dintre care mulţi dintre ei, intrând în capiştile zeilor noştri, cu nenumărate hule îi necinsteau, numindu-i lemne, pietre nesimţitoare şi idoli fără suflet.

Unele şi altele ca acestea zicând, a pornit pe împăraţi cu mânie asupra lui Filip, care au şi scris către dânsul astfel: "Prea îndumnezeitul împărat care a fost mai înainte de noi, ştiind dreapta ta credinţă către părinteştii zei ai romanilor, nu ca pe un eparh, ci ca pe un împărat al Egiptului te-a pus în Alexandria şi a voit ca până când vei fi între cei vii, să stăpâneşti acele laturi neschimbat şi nimeni altul să nu se trimită acolo în locul tău. Acea cinste noi ţi-am păzit-o întreagă cât ai fost prieten şi slujitor al zeilor. Dar de vreme ce acum auzim că ai lăsat pe zei şi către noi nu te arăţi voitor de bine, poruncim ca ori să te întorci către cinstirea cea dintâi a zeilor romanilor şi să-ţi moşteneşti slava şi cinstirea cea mai dinainte sau, împreună cu lepădarea de zei, să laşi dregătoria şi să te păgubeşti şi de averile tale".

Citind eparhul acea scrisoare împărătească, s-a prefăcut bolnav până ce îşi va vinde toată averea şi să dea o parte bisericilor, iar alta săracilor. Fericitul Filip era ritor bine vorbitor şi pe mulţi din elinii cei mai de frunte i-a sfătuit cu cuvintele sale şi i-a întors la creştinătate, iar pe cei slabi la suflet şi pe cei ce se îndoiau în credinţă, i-a întărit şi i-a împuternicit. Risipindu-şi şi împărţindu-şi averea, a lepădat şi

dregătoria eparhiei şi îndată toţi creştinii care erau în Alexandria l-au ales episcop al lor.

După câtăva vreme a venit în locul lui alt eparh din Roma, cu numele Terentie. Acesta căuta să omoare pe Filip, dar se temea de popor, pentru că toţi erau gata a-şi da viaţa pentru dânsul. De aceea a îndemnat în taină pe nişte ucigaşi, care, intrând la sfânt şi găsindu-l singur rugându-se lui Dumnezeu, l-au lovit cu săbiile şi, ieşind, s-au ascuns. Îndată s-a înştiinţat toată cetatea şi s-a făcut multă plângere şi strigare şi tulburare. Terentie, temându-se ca poporul să nu priceapă vicleşugul lui, a poruncit să caute cu sârguinţă pe ucigaşii aceia, pe care aflându-i, i-a aruncat în temniţă, legându-i cu lanţuri grele ca şi cum ar fi vrut să-i muncească aspru şi să-i omoare.

Fericitul episcop Filip, după primirea acelor răni, a mai trăit trei zile şi s-a rugat lui Dumnezeu ca să întărească mai mult în credinţă pe cei începători, pe care învăţându-i din destul, şi-a dat sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, sfârşindu-se şi învrednicindu-se cununii mucenicеşti, după ce a fost episcop un an şi trei luni. A fost îngropat înăuntrul cetăţii, în locul ce se cheamă Izium, în biserica zidita de dânsul.

Pe ucigaşii aceia, ţinându-i Terentie eparhul câtăva vreme în temniţă, i-a eliberat din porunca împărătească. Atunci toţi au cunoscut că prin îndemânarea lui a fost omorât Sfântul episcop Filip.

După moartea Sfântului Filip, Sfânta Evghenia, aducând la sine fecioare creştine, petrecea în feciorie cu dânsele, slujind lui Dumnezeu, iar maica sa Claudia, zidind o casă mare pentru străini, slujea străinilor şi bolnavilor. Apoi, nu după puţină vreme, luându-şi fiii şi pe fericita sa fiică, s-a dus în patria sa, la Roma şi s-a aşezat acolo pe moşiile sale. Avit şi Serghie au fost primiţi cu dragoste de boierii Romei şi pe unul dintr-înşii l-au pus antipat în Cartagina, iar pe celălalt l-au aşezat sfetnic împărătesc în Africa, iar Sfânta Evghenia chema în taină către Hristos pe fetele boierilor de bun neam şi le îndupleca spre păzirea fecioriei.

Era atunci în Roma o fecioară tânără de neam împărătesc, care rămăsese orfană de părinţi, cu numele Vasila şi care fusese încredinţată până la vârsta sa unui unchi al său, cu numele Elen. Apoi a fost dată de împăraţi în logodna unui tânăr oarecare de bun neam, vestit pentru vitejia lui şi pentru bunul neam, cu numele Pompie. Iar nunta au amânat-o până după câţiva ani, căci fecioara rămăsese încă foarte mică, fiind orfană de părinţi. Aceasta, auzind de numele lui Hristos, de Evghenia şi de viaţa ei cea feciorească şi curată, de lucrurile ei cele minunate, care se făceau cu

puterea lui Hristos, s-a aprins cu duhul, chemând-o Dumnezeu cu insuflări tăinuite către cămara Sa. Şi dorea să dobândească două lucruri: adică să se înştiinţeze despre Hristos cu adeverire şi să vadă pe Evghenia. Însă nu putea să se ducă la dânsa să vorbească, din pricina logodnicului său, de care se temea să nu afle din pricina prigoanei care era atunci în Roma contra evreilor. De aceea Vasila a trimis la Evghenia pe un vestitor credincios al său, rugând-o ca măcar prin scrisoare s-o vestească despre Hristos şi s-o înveţe cum să creadă într-Însul.

Sfânta Evghenia s-a bucurat foarte mult de un vestitor ca acela şi, sfătuindu-se cu maica sa şi cu famenii, ştiind că nu atât scrisoarea, cât cuvintele care ies din gură, pot să înveţe pe om, a poruncit famenilor săi să se pregătească să-i trimită ca dar către Vasila. Deci i-a trimis, zicând: ***"Iată, iubita mea soră Vasila, îţi trimit în dar pe aceşti fameni care au fost de-a pururea robi ai mei, pe Protan şi pe Iachint, care au crescut dimpreună cu mine din copilărie şi aceştia să-ţi fie de la mine ca scrisoare vie".*** Şi i-a primit Vasila pe fameni cu mare bucurie, ca pe nişte robi cu numele, iar cu fapta ca pe nişte apostoli ai lui Hristos.

Aceştia, ziua şi noaptea vorbind cu dânsa, au învăţat-o cum să creadă în Hristos. Ea neîncetat asculta cu multă luare-aminte, cu dulceaţă şi cu umilinţă dumnezeieştile cuvinte care ieşeau din gura lor şi a crezut din toată inima într-unul Dumnezeu, Ziditorul a toate. De acest lucru înştiinţându-se Papa al Romei, fericitul Cornelie, a venit la dânsa în taină şi a botezat-o în numele Sfintei Treimi. Apoi şi unchiul ei Elen s-a apropiat de Hristos astfel încât Vasila putea cu înlesnire să se vadă cu Evghenia şi să se îndulcească de vorba sfintei şi de dragostea ei, căci Evghenia în toate nopţile mergea în casa ei, povăţuită fiind de unchiul Vasiliei. Astfel Sfânta Evghenia şi fericita ei maică Claudia, la multe suflete se făceau pricinuitoare de întoarcere către Dumnezeu. Toate văduvele creştinilor, care erau în Roma, aveau scăpare la Claudia, iar fecioarele la Evghenia şi la dânsele se odihneau trupeşte şi duhovniceşte.

Fericitul papă, Cornelie, în toate sâmbetele seara trimitea în casa Claudiei rugăciuni şi psalmi, ca să se roage toată noaptea şi să prea mărească pe Dumnezeu. Iar la cântarea cocoşilor mergea singur la dânsele şi, botezând pe cele ce se apropiau de Hristos, săvârşea dumnezeiasca Liturghie şi le împărtăşea pe toate cu sfintele şi dumnezeieştile Taine. Astfel se înmulţea Biserica lui Dumnezeu, deşi era în mijlocul prigoanei, asemenea crinului în mijlocul spinilor. Pentru că, multe fecioare au câştigat lui Dumnezeu aceste sfinte fecioare, Evghenia şi Vasila; iar Sfânta Claudia, femei; iar fericiţii fameni, Protan şi Iachint, au câştigat mulţi tineri.

După ce au ajuns împăraţi păgânii Valerian şi Galerie s-a rânduit mai mare prigoană asupra creştinilor, căci s-a dat poruncă împărătească ca să fie omorâţi toţi dascălii creştini; dar mai întâi a fost căutat spre ucidere fericitul papă Cornelie.

Atunci Sfânta Evghenia, văzând pe Sfânta Vasila, a zis: ***"Mi s-a arătat mie de la Domnul, că pentru fecioria ta, degrabă vei pătimi".***

Iar Vasila a răspuns Evgheniei: "Şi mie a binevoit Domnul a-mi descoperi despre tine, că ai să primeşti îndoită cunună mucenicească: una pentru ostenelile şi răbdarea ispitei ce ţi s-a întâmplat în Alexandria; iar alta pentru adevăratul tău sânge, pe care vrei să-l verşi, pătimind pentru Hristos".

Fericita Evghenia, ridicându-şi mâinile sale, a zis: ***"Doamne Iisuse, Fiul celui preaînalt, Care pentru mântuirea noastră Te-ai întrupat prin fecioria Preacuratei Maicii Tale, Tu pe toate fecioarele care le-ai încredinţat mie, du-le întru fecioria cea neîntinată în Împărăţia slavei Tale".***

Şezând cu Evghenia şi cu Vasila multe fecioare ale lui Hristos, din cele ce erau cu dânsele, a zis fericita Evghenia către toate: ***"Iată, a sosit vremea culesului viilor, în care se taie strugurii şi se calcă cu picioarele, iar după aceasta se pun înainte la ospăţul Împăratului. Nici o împărăţie nu este puternică fără rodul strugurilor acestora şi nici o vrednicie mai luminată nu se împodobeşte. Deci, voi, odraslele mele şi strugurii pântecelui meu, fiţi gata întru Domnul. Fecioria este semnul cel dintâi al apropierii către Dumnezeu, asemenea îngerilor: este maica vieţii celei veşnice, prietenă a sfinţeniei, cale fără de primejdie către cer, doamnă a bucuriei, povăţuitoare a puterii celei făcătoare de minuni, cunună a credinţei şi tărie a dragostei. Şi de nimic nu ni se cuvine a ne osteni aşa, de nimic a îngriji ca de aceasta, adică a petrece în feciorie fără prihană. Ceea ce este şi mai prea mărit, este a muri chiar pentru feciorie. Pentru că ce sunt momelele cele deşarte ale lumii acesteia, care vin cu veselia cea vremelnică şi se duc cu durerea cea veşnică? Aduc în puţină vreme râs, ca să bată cu râsul cel veşnic. Arată florile dulceţilor cele lesne trecătoare, ca să aducă amărăciunile cele prea uscate, care rămân totdeauna. Făgăduiesc desfătarea vieţii acesteia, ca în veacul ce va să vie să dea pe om muncilor celor veşnice. Pentru aceea, o! prea iubite fecioare, voi care v-aţi nevoit până acum împreună cu mine, întru nevoinţa feciorească să petreceţi întru dragostea Domnului, precum aţi început din vreme. Să plângeţi vremelnic, ca să vă bucuraţi şi să vă veseliţi în veci, iar eu vă încredinţez pe voi Duhului Sfânt şi cred că pe toate vă va păzi curate şi fără de prihană. Însă voi de acum nu mai căutaţi să vedeţi faţa mea cea trupească, ci luaţi seama duhovniceşte la lucruri şi la fapte bune".***

Acestea zicând, a sărutat pe fiecare în parte şi mângâia pe cele ce plângeau; apoi, făcând rugăciune cu Vasila şi sărutându-se, s-au despărţit.

În aceiaşi zi, oarecare roabă din cele ale Sfintei Vasila, alergând către Pompie, logodnicul doamnei sale, a zis: "Domnul nostru ştim că Doamna noastră îţi este dăruită de la împăraţi, ca să o iei de soţie, aşteptând vârsta ei cea desăvârşită. Iată, acum sunt mai mult de şase ani şi nu mai săvârşeşti nunta. Însă îţi vestesc că de acum nu o vei mai lua pe ea pentru că unchiul şi crescătorul ei este creştin şi ea cu toată osârdia a primit credinţa creştină şi nu numai de tine, ci şi de toată lumea se depărtează. Ea are doi fameni trimişi de la Evghenia, pe care îi cinsteşte ca pe nişte domni ai săi şi în toate zilele le sărută picioarele, ca unor dumnezei fără de moarte; iar aceia sunt învăţătorii vrăjilor creştineşti".

Acestea auzind Pompie, s-a mâniat foarte şi îndată sculându-se, a alergat la Elen, crescătorul Vasilei şi a zis către dânsul: "În aceste trei zile am socotit să-mi săvârşesc nunta mea, deci dă-mi să văd pe fecioara pe care mi-au dăruit-o împăraţii spre însoţire".

Moşul ei, îndată cunoscând că Pompie a fost înştiinţat de credinţa lor în Hristos, a răspuns: "Cât a fost copila mică şi nepriceputǎ, eu am păzit-o şi ferit-o ca lumina ochilor, crescând-o precum se cădea, dar acum de vreme ce este la vârsta şi înţelegerea cea desăvârşită, pentru aceea după mărirea numelui casei sale, voieşte a fi liberă şi nerobită nimănui. Iar a o vedea pe dânsa, aceasta nu este în stăpânirea mea, ci în voia ei".

Pompie, mâniindu-se mai mult, a alergat la palatele Vasiliei şi, bătând în poartă, poruncea portăriţelor să vestească pe fecioară despre dânsul. Dar Vasila, înştiinţându-se de venirea lui, nu l-a primit, pentru că ea a spus: "Nu se cuvine să aibă tânărul vorbă deosebi cu o fecioară, pentru că ei nu i se cade a căuta la faţă bărbătească şi eu nu ştiu cu ce plan vine Pompie la mine".

Deci, ducându-se Pompie cu ruşine şi rugând pe oarecari din senatori, i-a luat cu dânsul şi a mers şi a căzut la picioarele împăraţilor, jeluindu-se asupra logodnicei sale şi asupra Evgheniei, zicând: "Ajutaţi romanilor voştri, o! prea luminaţi împăraţi, şi pe Dumnezeul cel nou pe Care l-a adus Evghenia de la Egipt, izgoniţi-L din cetatea aceasta, pentru că acei care se numesc creştini, de mult sunt vătămători ai poporului şi îşi bat joc de legile voastre, iar pe zei îi trec cu vederea ca pe nişte idoli deşerţi şi răzvrătesc chiar legile firii, zicând că este lucru cu nedreptate logodnicului a-şi lua pe logodnica sa. Dacă nu se vor însura oamenii, apoi de unde se vor naşte copii? Şi dacă aceia nu se vor naşte, apoi pe cine va

stăpâni împărăţia voastră? De unde se vor mări oştile şi puterea romanilor? Cine va birui pe vrăjmaşi şi cum se va întări patria şi viaţa omenească?"

Zicând acestea şi multe altele şi cu lacrimi rugându-se Pompie, împăratului i s-a făcut milă de dânsul şi a dat poruncă împărătească, ca Vasila fecioara, sau să binevoiască a primi pe logodnicul său, sau să fie omorâtă cu sabia; iar Evghenia sau să jertfească zeilor, sau să fie supusă la munci şi să moară. A mai poruncit împăratul ca toţi creştinii să fie omorâţi şi nu numai creştinii, ci şi aceia care ar îndrăzni a tăinui la dânşii creştini să fie munciţi.

Venind porunca împărătească la Sfânta Vasila, ea a răspuns cu glas mare şi cu multă îndrăzneală: "Pe Împăratul împăraţilor îl am logodnic, căci El este Iisus, Fiul lui Dumnezeu şi afară de El, alt bărbat stricăcios nicidecum nu vreau să am". Zicând acestea sfânta, au înjunghiat-o îndată cu sabia.

Apoi au prins şi pe cei doi fameni, Protan şi Iachint şi i-au atras către capiştea idolească ca să se închine necuratului Die. Iar ei intrând şi rugându-se Dumnezeului celui adevărat, îndată a căzut idolul Die înaintea picioarelor lor şi s-a făcut praf şi cenuşă. De acest lucru înştiinţându-se Nichita, eparhul cetăţii, a poruncit ca să le taie capetele, zicând că au vrăjit şi au sfărâmat pe zeul Die.

Atunci au adus şi pe Evghenia şi i-au zis ei: "De unde aţi învăţat acest meşteşug vrăjitoresc cu care stăpâniţi şi pe marii zei?"

Ea a răspuns: ***"Cu adevărat ai zis, o! eparhule, că noi creştinii stăpânim pe zeii voştri, dar nu cu meşteşug vrăjitoresc cum zici, minţind astfel. Noi cu nebiruita putere a Dumnezeului nostru săvârşim câte voim, iar zeii voştri sunt nişte diavoli, căci nu pot a face bine celor ce-i cinstesc pe dânşii şi nici nouă celor ce-i ocărâm, nu pot să ne facă rău".***

Atunci a poruncit eparhul să o ducă înaintea Artemidei şi s-o urmeze ucigaşul cu sabia în mână, şi dacă nu va voi să se închine zeiţei, degrabă să o ucidă.

Ajungând la capişte, a stat înaintea zeiţei în chip de rugăciune, zicând: ***"Dumnezeule cel veşnic, Care m-ai învrednicit să mă nasc şi să mă păzesc fecioară curată a Unuia Născut Fiului Tău, până astăzi, Însuţi săvârşeşte şi acum minuni, Prea fericite, ca să se mărească robii Tăi şi să se ruşineze cei ce se închină urâciunii celei cioplite".***

Astfel rugându-se ea s-a făcut cutremur mare şi a căzut toată capiştea şi s-a zdrobit idolul Artemidei, precum şi ceilalţi idoli minune de care s-au înspăimântat toţi cei de faţă. Cei cunoscători ziceau că este facere de minune şi lucrul dumnezeieştii puteri, iar cei fără de minte socoteau vrăjitorie cele făcute.

⇒ *Înştiinţându-se împăratul despre aceasta, a poruncit să lege de grumazul ei o piatră mare şi s-o arunce în adâncul Tibrului. Aceasta făcându-se, piatra îndată s-a dezlegat, iar ea umbla, ca şi altădată Apostolul Petru, pe deasupra apei.*

⇒ *Atunci au aruncat-o într-un cuptor aprins de foc, dar în deşert se osteneau, căci focul s-a făcut rob ei, pierzându-şi firea, răcorind-o şi păzind-o nevătămată.*

⇒ *Deci, neştiind în ce chip mai grozav să o omoare, au închis-o într-o temniţă întunecoasă şi adâncă. Apoi au poruncit să nu-i aducă nimic de mâncare, până ce va muri de foame, neştiind nesocotiţii căci cu ea era Domnul luminii, Care a strălucit toată temniţa şi în fiecare zi îi aduceau îngerii hrană cerească, pâine mai dulce decât mierea şi mai albă decât zăpada.*

Lucrul cel mai mare este, că a venit însuşi Împăratul îngerilor ca să o cerceteze şi i-a zis: "Evghenio! Eu sunt Cel ce am primit cruce şi moarte pentru tine, precum şi tu pentru dragostea Mea rabzi nişte cumplite munci ca acestea. De aceea de multe daruri şi de prea mare slavă am să te învrednicesc, în împărăţia Mea cea veşnică. Iar spre încredinţarea ta că vei primi acestea în ceruri, semn să-ţi fie aceasta: Te vei despărţi de lumea aceasta vremelnică şi stricăcioasă, ca să vii la viaţa cea de sus, chiar în ziua în care m-am născut Eu om".

Astfel grăind către dânsa Domnul nostru Iisus Hristos, Sfânta Evghenia se topea ca ceara de focul dorului celui dumnezeiesc şi ca un râu de ape s-a revărsat cu dragostea către El, încât se împlinea cu dânsa cuvântul Eclesiastului: Tare ca moartea este dragostea, iar aripile ei sunt aripi de foc; apă multă nu va putea stinge dragostea şi râurile n-o vor putea acoperi pe dânsa. Aşa a mângâiat şi cu dragostea Sa a îndulcit, Iisus cel preadulce, pe iubita Sa mireasă Evghenia şi a vindecat-o de răni. Apoi s-a depărtat de la ochii ei, lăsând în inima ei o nespusă bucurie duhovnicească. Şi petrecea sfânta în temniţa întunecoasă ca în ceruri, aprinsă fiind cu dragostea îngerească de Mirele său, Hristos, pe Care Îl mărea cu inima şi cu gura şi-I mulţumea că nu a trecut-o cu vederea, ci a cercetat şi a mângâiat pe roaba Sa, care pătimea pentru dragostea cea către El.

Păgânii au trimis un gealat şi au înjunghiat-o în temniţă, în luna decembrie, ziua douăzeci şi cinci, în însăşi ziua domnească a naşterii Domnului.

Maica sa cu cei de casă ai ei, au îngropat cu cinste sfintele ei moaşte, într-o ţarină a lor, ce era afară din cetate, într-un loc ce se numea Calea romanilor, în care mai înainte şi ea îngropase multe moaşte ale altor sfinţi.

Astfel trăind Evghenia cu cinste şi cu mare credinţă şi cu minunată petrecere s-a învrednicit de prea multă slavă de la Dumnezeu.

Iar mamei ei, plângând multe zile la mormânt, i s-a arătat într-o noapte în vis atât de strălucită şi împodobită, încât nu putea Claudia să caute la faţa ei. Mai erau şi alte fecioare cu dânsa şi i-a zis: ***"Pentru ce plângi şi boceşti pentru noi şi nu te veseleşti mai bine şi să te bucuri? Cunoaşte că mă aflu în multă şi nespusă veselie, împreună cu sfinţii mucenici şi cu tatăl meu Filip, împreună împărăţind cu Hristos, care în ziua Duminicii, te va lua şi pe tine întru veselia cea veşnică".***

Acestea auzindu-le mama sa şi văzând pe sfinţii îngeri împreună cu dânsa călătorind, s-a bucurat foarte şi a mulţumit lui Dumnezeu. Deci, chivernisind bine toate averile sale, împărţindu-le la săraci, s-a odihnit întru Iisus Hristos, Domnul nostru, căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

(Vieţile Sfinţilor - Pătimirea şi viaţa Sfintei muceniţe Evghenia, fecioara)